

בס"ד. ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון ה'תשכ"ט*

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני,¹ ואיתא בגמרא², כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני וכתוב התם³ החודש הזה לכם ראש חדשים, מה להלן ראש חודש אף כאן ראש חודש. והקשו בתוספות⁴, דבמס' פסחים⁵ איתא (עה"פ⁶ וידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית גו' בחודש הראשון), אתיא מדבר ממדבר, כתיב הכא במדבר סיני וכתוב התם⁷ וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד באחד לחודש השני, מה להלן בר"ח אף כאן בר"ח, וכיון שגם בפסוק בחודש השלישי כתיב מדבר, אמאי לא יליף הכא מדבר ממדבר. וצריך להבין, דלכאורה, הילפותא מהגז"ש הזה הזה מגלה שפירוש ביום הזה הוא בר"ח, משא"כ באם היו למדין מהגז"ש מדבר מדבר [שהלימוד הוא רק שהענין שנאמר בכתוב (באו מדבר סיני) ה' בר"ח] לא ה' מובן הפירוש דביום הזה [ועוד יתרון בהגז"ש הזה הזה על הגז"ש מדבר מדבר, כי החודש הזה פירושו הוא ר"ח⁸, משא"כ מדבר סיני ואחד לחודש (ר"ח) הם שני ענינים]⁹, ומהי סברת התוספות דהוה ל' למילף מדבר ממדבר¹⁰.

(ב) **ויובן** זה ע"פ המבואר בתו"א ד"ה זה¹¹, דעיקר¹² קבלת התורה הוא כמ"ש (בהתחלת הענין דמ"ת¹³) וידבר אליקים את כל הדברים האלה לאמר, דפירוש תיבת לאמר בפסוק זה הוא שבשעת מתן תורה ניתן לכל אחד מישראל,

(* יצא לאור בקונטרס ראש חודש סיון — תש"נ, "לקראת ראש חודש סיון... ער"ח סיון, חודש השלישי, שנת ה'תשנ"ו).

(1) יתרו יט, א.

(2) שבת פו, ב.

(3) בא יב, ב.

(4) ד"ה וכתוב — שבת שם. וראה תוד"ה ממאי — פסחים ו, ב.

(5) שם.

(6) בהעלותך ט, א.

(7) פרשתנו (במדבר) א, א.

(8) ראה להלן הערה 10.

(9) להעיר שלשון הגמרא בפסחים שם הוא "מה להלן בר"ח אף כאן בר"ח", ובשבת שם "מה להלן ר"ח אף כאן ר"ח". ויש לומר, כי "החודש הזה" וכן "ביום הזה" (לאחרי הלימוד דגז"ש) הם ר"ח, משא"כ "במדבר סיני".

(10) ואף שבפסוק וידבר גו' במדבר סיני מפורש בכתוב עצמו "באחד לחודש" משא"כ בפסוק "בחודש הזה" ההוכחה שזה ה' בר"ח הוא "דאמרינן במדרש שהראהו הקב"ה למשה באצבע" (לשון התוספות שם) — הרי זהו גם הפירוש בפשטות הכתובים (פרש"י בא שם).

(11) יתרו טו, סע"ג ואילך (ועם הגהות — באוה"ת יתרו ע' תשעב ואילך. שם כרך ח ע' ב'תקעה ואילך). וראה גם התוספות לתו"א יתרו (קח, סע"ג ואילך). ד"ה זה בשה"מ תקס"ז ע' קמו ואילך. תו"ח יתרו שסו, ב ואילך [בהוצאה החדשה — ח"ב רנא, א ואילך]. סה"מ תרנ"ה ע' פח ואילך. ועוד.

(12) כ"ה בתו"א שם סז, ב. וראה לקמן הערה 57.

(13) יתרו כ, א.

שלימוד התורה שלו [כל הדברים האלה, שקאי גם על כל התורה כולה¹⁴] יהי באופן דלאמר, לחזור הדברים שהקב"ה אומר, כמ"ש¹⁵ תען לשוני אמרתך, שהתורה היא אמרתך, שלשוני תען כעונה אחר האומר. וזוהי השייכות דמתן תורה לחג השבועות, דבחג השבועות הוא המשכת הכתר [וכידוע¹⁶ בפירוש הכתוב¹⁷ תספרו חמישים יום, שבחג השבועות נמשך שער הנו"ן דבינה, ושער הנו"ן הוא הכתר¹⁸], וזה שבמ"ת ניתן הכח שלימוד התורה דישאל יהי בתכלית הביטול, שאינו מציאות לעצמו כלל והוא רק כעונה אחר הקורא, הוא לפי שבמ"ת נמשך גילוי הכתר.

וזהו בחודש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני, שבר"ח סיון היתה ההכנה לקבלת התורה, כי בר"ח הוא מולד הלבנה, שאז (בעת המולד) היא נקודה בלבד, וזה מורה על הביטול שלה, דלית לה מגרמה כלום¹⁹. וכן הוא בישראל שדומין ומונין ללבנה²⁰, שבר"ח הוא זמן המוכשר לגלות כח הביטול שישנו בכ"א מישראל. ולכן בר"ח סיון הוא ההכנה לקבלת התורה, שלימוד התורה דהאדם יהי בביטול, כעונה אחר הקורא.

ג) וממשיך בהמאמר עוד ביאור בזה שבר"ח סיון הוא ההכנה לקבלת התורה, דבצאת ישראל ממצרים התחילו לספור ספירת העומר²¹, שהיא הכנה לקבלת התורה, וז' השבועות דספירת העומר (שבעה שבועות תספור לך²²) הם כנגד ז' המדות, ובר"ח סיון שהוא יום הג' דשבוע הז' ישנם כבר ג' המדות חג"ת (שהם עיקרי המדות) דספירת המלכות, וכאילו שישנו כבר כל שבוע הז', ולכן בר"ח סיון באו מדבר סיני כי אז נשלם עיקר ההכנה למ"ת.

ויש לומר, דזה שמבאר בהמאמר שני ביאורים בזה שבר"ח סיון הוא ההכנה לקבלת התורה, הוא, כי בהכנה לקבלת התורה שני ענינים. השלימות דהאדם, שבכדי שיהי ראוי לקבל התורה צריך להיות בתכלית השלימות²³. והביטול שלו. דכיון שהתורה היא למעלה באין ערוך מהאדם (במכ"ש מזה שהיא למעלה מעולמות העליונים), לכן, כאשר האדם הוא מציאות, המציאות שלו היא (כמו) היפך התורה²⁴, ובכדי שהאדם יקבל את התורה הוא ע"י הביטול שלו. ולכן מבאר בהמאמר, דזה שבר"ח סיון באו מדבר סיני והיו מוכנים לקבל התורה, הוא, כי בר"ח סיון ישנם שני

14 ראה ד"ה וידבר גו' אנכי גו' ה'תשכ"ח ס"א (לקמן ע' שכו). וש"נ.

15 תהלים קיט, קעב.

16 לקו"ת פרשתנו (במדבר) יב, א. ועוד.

17 אמור כג, טז.

18 לקו"ת שם. וראה גם הוספות לתו"א שם (קט, ג).

19 זהר ח"א קפא, א. וראה גם שם לג, ב. רמט, ב. ח"ב קמה, ב. רטו, א. ח"ג קיג, ב. ועוד.

20 סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג.

21 כ"ה הלשון בתו"א שם (סז, ג). וי"ל שהכוונה היא להעבורה דספירת העומר ברוחניות.

22 ראה טז, ט.

23 ולהעיר מתחומא יתרו ח [ועד"ז בכמדבר פ"ז, א] "אינו דין שאתן את תורתי לבעלי מומין".

24 ראה עירובין נה, רע"א: לא בשמים היא, לא תמצא [התורה] בגסי רוח. וראה סוטה ה, א: כל אדם

שיש בו גסות הרוח, אמר הקב"ה אין אני יכולין לדור בעולם.

הענינים. זה שבר"ח הוא מולד הלבנה, שאז היא נקודה בלבד, ביטול. וזה שבר"ח סיון נשלמו עיקרי המדות (גם) בספירת המלכות — שלימות האדם. ושני ענינים בהשלימות דהאדם שנעשית ע"י ספירת העומר. שספירת העומר הו"ע בירור וזיכוך המדות, ושע"י ספירת העומר הוא המשכת מ"ט שערי בינה²⁵.

ד) **וזהו** ביום הזה באו מדבר סיני, ומבאר בתו"א, דמדבר הוא מלשון דיבור, ונקרא מדבר בתוספת מ' (דמ' הוא מאותיות האמנתיו שמורים על הקטנת הענין²⁶) להורות שהדיבור הוא כביטול. [וענין זה שייך גם למדבר כפשוטו, ארץ לא זרועה²⁷, דכשהדיבור הוא ע"פ שכלו ורצונו, השכל והרצון הם הזריעה שע"י הוא צמיחת הדיבור. וענין מדבר ארץ לא זרועה הוא שהדיבור דתורה שמדבר הוא דבר ה' ואינו זרוע משכלו ורצונו²⁸]. וסיני הוא שירדה שנאה לאומות העולם²⁹, והוא שהתורה נקראת תושי³⁰ לפי שמתשת כח הסט"א. ויש לומר, דזה שביום הזה באו מדבר הוא לפי שביום הזה (ר"ח) הלבנה [וכן ישראל שמונין ללבנה] היא נקודה בלבד, וזה שביום הזה באו סיני שירדה שנאה ליצה"ר³¹ הוא לפי שביום הזה (ר"ח סיון) נשלם הבירור של עיקרי המדות דנפש הבהמית.

ה) **וצריך** להבין, דלפי הנ"ל, זה שבר"ח סיון נשלמו עיקרי המדות הוא ביאור בשלימות האדם, ובהדרוש שבתו"א מקשר זה עם זה שבר"ח הוא מולד הלבנה, ענין הביטול. וי"ל הביאור בזה, דענין מולד הלבנה הוא (לא הביטול שלה, אלא אדרבה³²) שנוולד מציאותה, ע"י שנמשך בה אור השמש. וזה שבעת המולד היא רק נקודה בלבד, שזה מורה על הביטול שלה (כנ"ל), הוא, שהמציאות דהלבנה, האור שלה, היא בבחינת ביטול, שנרגש בה שהאור שבה הוא לא משל עצמה ורק שמקבלת מהשמש. ועד"ז הוא בישראל שמונין ללבנה, דענין הביטול דר"ח בעבודת האדם הוא שהמציאות שלו היא כביטול. [ויש לומר דזהו שמבואר בתו"א דזה שר"ח נקרא יום הזה (סתם) הוא כי יום הזה הוא אהבה שבבחינת ביטול [דיום הוא אור כמ"ש³³ ויקרא אלקים לאור יום ואהבה היא אור, וזה הוא יחו"ע (שלכן משה רבינו נתנבא בזה³⁴), ויום הזה הוא אהבה שבבחינת ביטול דיחו"ע], כי מהטעמים על זה שאהבה

25) ויש לומר, שבירור וזיכוך המדות הוא שלא יהי' בו חסרון ומום, והמשכת מ"ט שע"ב הו"ע השלימות ("אתר שלים") בדוגמת "כלי" לשער הנו"ן (ראה לקו"ת במדבר יב, ב. שה"ש כד, סע"א ואילך).

26) הובא בתורה אור שם סז, ויש ע"ד. סה"מ תקס"ז שם ע' קנב. תו"ח שם שעג, ב [שם רנה, ד].

27) לשון הכתוב — ירמ' ב, ב.

28) סד"ה זה תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע' צד). וראה גם תו"ח שם [שם רנה, ב].

29) שבת פט, סע"א ואילך.

30) סנהדרין כו, ב.

31) כ"ה בסה"מ תרנ"ה שם. ובכ"מ.

32) להעיר מהידוע בפירוש הכתוב (שמואל-א כ, יח) מחר חודש ונפקדת כי יפקד מושבך, די"פקד

מושבך" הוא בערב ר"ח, ובר"ח הוא "ונפקדת" (לעיל ח"א ע' שמג. ובכ"מ).

33) בראשית א, ה.

34) ספרי (הובא בפרש"י) ר"פ מטות.

נק' בשם אור, הוא, לפי שאהבה היא התפשטות³⁵ [ולכן היראה שהיא כיווץ (היפך ההתפשטות) נקראת בשם חושך³⁶], והביטול דר"ח הוא לא באופן שמתבטל ממציותו (דוגמת הביטול דיראה), כי אם, שההתפשטות (המציות) שלו היא בביטול]. ועפ"ז יש לבאר הקשר דשני הענינים שבר"ח סיון (ביטול הלבנה והשלמת עיקרי המדות), כי ענין מולד הלבנה הוא שהמציות הוא בביטול.

ו) ועפ"ז יש לבאר מה שהקשו התוספות דהוה לי' למילף מדבר מדבר, כי זה שבר"ח סיון באו לבחינת מדבר הוא ביטול נעלה יותר מזה שר"ח נק' יום הזה. דענין יום הזה הוא שהוא במציות (ועד למציות דהתפשטות, יום) אלא שהמציות שלו היא בביטול (הזה), משא"כ זה שבר"ח סיון באו לבחינת מדבר [שהדיבור שלו אינו דיבור עצמו כלל, ופה האדם הוא רק כלי לדבר הוי' המדבר על ידו, וע"ד דבר ה' בפי הנביא³⁷] הוא ביטול המציות. וכיון שעיקר המעלה דר"ח סיון הוא שבו באו להביטול דמדבר, לכן מקום לומר שהרמוז בכתוב (שזה הי' בר"ח סיון) הוא בתיבת מדבר³⁸. וזה שהלימוד בגמרא הוא מכיום הזה, הוא, כי הענין דיום הזה שבר"ח סיון הוא נעלה יותר גם מהביטול דמדבר, כדלקמן.

ז) ויובן זה ע"פ מה שאמרו רז"ל³⁹ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו מלאכי השרת וקשרו לכל אחד מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. וידוע הדיוק בזה⁴⁰, דבתחלת המאמר בשעה שהקדימו כו' משמע דזה שקשרו להם שני כתרים הוא מפני שהקדימו נעשה לנשמע, ובסיום המאמר אומר אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, דשני הכתרים הם עבור נעשה ונשמע עצמם. ומבאר אדמו"ר מהר"ש במאמרו ד"ה בשעה שהקדימו שנאמר בש"פ במדבר לפני מאה שנה⁴¹, דנעשה הוא קבלת עול מלכות שמים ונשמע הוא קבלת עול מצוות. וענין הקדמת נעשה לנשמע הוא כמאמר רז"ל⁴² למה קדמה פרשת שמע לוהי' אם שמוע כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות. ומבאר שם, דפרשה ראשונה היא רצוא ומסירת נפש ופרשה שני' היא שוב. וכמו שברצוא ושוב, בתחלה צ"ל רצוא ואח"כ שוב, עד"ז הוא בקבלת עומ"ש וקבלת עול מצוות, שלפני קבלת עול מצוות צ"ל קבלת עומ"ש. ועפ"ז מבאר שם⁴³ מה שארז"ל בשעה שהקדימו

35) וראה ספר הערכים חב"ד כרך ב ערך אור — ביחס לחושך ע' תקמ"ד. וש"נ. וראה גם הוספות לתו"א שם (קט, ג) "התפעלות אהבה שהוא נק' אור שמאיר בהתפשטות".

36) נסמן בספר הערכים שם.

37) תו"ח שם [שם רנו, א].

38) ועפ"ז יומתק לשון הגמרא (פסחים ו, ב) "אתיא מדבר מדבר" ולא "מדבר סיני מדבר סיני" (וכן בקושיית התוספות "אמאי לא יליף הכא מדבר מנדבר") — כי המעלה דר"ח היא הביטול דמדבר.

39) שבת פח, א.

40) ד"ה בשעה שהקדימו תרכ"ט (דלקמן בפנים). ד"ה הנ"ל שבהמשך תרס"ו (ע' תמו) ובהמשך תער"ב בתחילתו. ובכ"מ.

41) משנת אמירת מאמר זה (תשכ"ט) — נדפס בסה"מ תרכ"ט ע' קפד ואילך.

42) ברכות יג, א במשנה.

43) בסוף המאמר — ע' קצב.

כו', אף ששני הכתרים הם כנגד נעשה ונשמע עצמם [אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע], כי בכדי שיהי' השוב (נשמע) צ"ל קדימת הרצוא (נעשה). וממשיך בהמאמר שם, דזה שקשרו להם שני כתרים (כתרים דוקא), הוא, כי כתר הוא מקיף, סובב, ויש בזה ב' ענינים, עליית ממלא בסובב והמשכת סובב בממלא. ולכאורה הכוונה, דכתר שכנגד נעשה (רצוא) הוא עליית ממלא בסובב וכתר שכנגד נשמע (שוב) הוא המשכת סובב בממלא.

ויש לומר, דזה שמוסיף בהמאמר שזה שקשרו להם שני כתרים הוא כי כתר הוא מקיף, הוא, כי מלשון רו"ל בשעה שהקדימו כו' קשרו להם שני כתרים משמע שהדיוק דהקדימו נעשה לנשמע שייך לשני הכתרים שכנגד נעשה ונשמע (ולא לנעשה ונשמע עצמם), ולכן מבאר דכתר הוא מקיף וסובב ושני הכתרים הם שני ענינים בסובב, כי זהו ביאור על זה שקשירת שני הכתרים היתה דוקא ע"י שהקדימו נעשה לנשמע (כדלקמן). וזה שמבאר לפנ"ז דזה שצריך להקדים נעשה לנשמע הוא כי נעשה ונשמע הם כמו רצוא ושוב, הוא ביאור על זה שהכתר שכנגד נשמע (מקיף וסובב) הוא דוקא כשהנשמע הוא לאחרי הקדימה דנעשה. כי מקיף וסובב הוא למעלה משייכות לעולמות, וכיון שנשמע הוא שוב והמשכה למטה, לכן, זה שקשרו כתר (מקיף וסובב שלמעלה מעולם) כנגד נשמע (המשכה למטה) הוא דוקא מפני שהנשמע הי' לאחרי ההקדמה דנעשה⁴⁴, רצוא ועלי' למעלה.

(ח) **וצריך** ביאור, הרי כללות הענין דקבלת עול, גם קבלת עול מצוות (נשמע), הוא ביטול, דענין הביטול הוא שהאדם יוצא ממציאיותו, וקשירת הכתר שכנגד נשמע הוא דוקא כשהנשמע הוא לאחרי הקדימה דנעשה. וי"ל הביאור בזה ע"פ הידוע⁴⁵ שהמקיף דכתר הוא אמיתית המקיף שלמעלה מהמקיף השייך לפנימי. דזהו החילוק בין כתר לגלגלתא, דגלגלתא הוא מקיף השייך לפנימי, בדוגמת הגולגולת שבאדם שמקיף את המוח אבל שייך אליו, שהרי הגולגולת היא מגופו כמו המוח. והמקיף דכתר הוא מקיף שלמעלה משייכות לפנימי, בדוגמת כתר כפשוטו שהוא עטרה על המוח והגולגולת ואין לו קשר אליהם (שהרי הכתר הוא מאבנים טובות ולא מגוף האדם). והגם שגם גלגלתא נק' בשם כתר, זהו בכללות, אבל עיקר הכתר הוא המקיף שאינו שייך לפנימי (שלמעלה מהמקיף דגלגלתא). וע"ד הרצון שבאדם, דרצון הוא מקיף על כל הכחות והאברים, שיש בו שתי מדריגות⁴⁶. הרצון לעשות איזה דבר ע"י הכחות שלו, דרצון זה עם היותו שולט על כל הכחות לפי שהוא מקיף עליהם, מ"מ, זה עצמו שהוא רוצה בפעולת הכחות, הוא הוכחה שיש לו שייכות אליהם — מקיף דגלגלתא. והוא ירידה לגבי הרצון עצמו כמו שהוא למעלה מהרצון לעשות — מקיף דכתר.

[44] היינו שהענין ד"נשמע" עצמו אפשר להיות גם בלי הקדימה ד"נעשה" [אלא שאז אינו שייך לכתר].

וראה לקמן הערה 50.

[45] המשך תרס"ו ע' רעג.

[46] ראה המשך הנ"ל שם ע' רפא.

והנה זה שבחג השבועות הוא המשכת הכתר, הוא אמיתית הכתר שלמעלה מגלגלתא⁴⁷. ועד"ז הוא בנוגע לשני הכתרים שכנגד נעשה ונשמע שנמשכו בערב חג השבועות⁴⁸, שהם מקיפים שלמעלה משייכות לפנימי⁴⁹. ועפ"ז יש לבאר שקשירת הכתר שכנגד נשמע היתה דוקא ע"י שהקדימו נעשה לנשמע, כי הביטול דקבלת עול מצוות הוא ביטול להרצון, וכיון שהמצוות הם ציוויים להאדם, הרי הרצון דמצוות הוא ע"ד הרצון (דהאדם) שרוצה לעשות ע"י הכחות שלו, מקיף דגלגלתא. והמשכת המקיף דכתר (מקיף שלמעלה משייכות לפנימי) הוא ע"י הביטול דקבלת עול מלכות שמים, ביטול לבעל הרצון. וע"י שהקדימו נעשה לנשמע, קשרו להם שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, כי ע"י הקדמת נעשה לנשמע, גם הביטול דקבלת עול מצוות הוא באופן שנוגש בו בגילוי⁵⁰ שהוא בא מהביטול דקבלת עול מלכות שמים, ביטול לבעל הרצון.

וביאור העילוי שנעשה בהביטול דנשמע ע"י הקדמת הביטול דנעשה, יובן בהקדים, דכמו שלמעלה, הביטול דקבלת עול מצוות הוא להרצון (גילוי) והביטול דקבלת עומ"ש הוא לבעל הרצון, עד"ז הוא בנוגע להאדם, שהביטול דקבלת עול מצוות הוא בהגילויים דהאדם, שיעשה כל מה שיצטווה ויתירה מזו שזה (לעשות מה שנצטווה) יהי' הרצון שלו, והביטול דקבלת עומ"ש הוא בהאדם עצמו, שכל מציאותו הוא זה שהוא עבדו של המלך, מלך מלכי המלכים הקב"ה. ומזה מובן, שהמעלה דקבלת עומ"ש לגבי קבלת עול מצוות היא גם בענין הביטול. דקבלת עול מצוות, נשאר אצלו ובו מציאות שאינה בטילה⁵¹, ואמיתית הביטול הוא בקבלת עומ"ש, שכל מציאותו הוא זה שהוא עבד המלך. [וזה שצ"ל (גם) קבלת עול מצוות הוא בכדי שהביטול יהי' (גם) בנוגע לקיום התומ"צ בפועל⁵²]. וכאשר הביטול דנשמע (קבלת עול מצוות) הוא לאחרי וע"י הקדמת הביטול דנעשה (קבלת עומ"ש), שנוגש

47 בהוספות לתו"א יתרו שם בסיום המאמר (קי, א"ב) נזכר הלשון גלגלתא דאריך. אבל מהמשך הענין שם משמע, שמדובר שם בדרגא דרצון שלמעלה מרצון לעשות — ראה שם, שהדיבור שתלוי בבחירה ורצון שרשו הוא בהתפשטות הרצון והדיבור שאינו תלוי ברצונו (בחינת מדבר) מגיע בפנימיות הכתר, רצון הפשוט, רצון דכל רעוין.

48 כי הקדמת נעשה לנשמע היתה בחמישי בסיון — פרש"י עה"פ משפטים כד, ד.

49 ראה הוספות לתו"א שם (קט, א) שמקשר הענין דב' הכתרים עם זה שעל כל דיבור ודיבור פרחת נשמתן (ראה שבת פח, ב) — והרי הענין דפרחה נשמתן הוא (לכאורה) בדרגא שלמעלה מהרצון לעשות. 50 ועפ"ז יובן מה שארז"ל (הובא לעיל ס"ז) "שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות" — דלכאורה, בלי קבלת עול מלכות שמים אי אפשר להיות עול מצוות [בדוגמת מלך בוד, שהעול לקיים גזירותיו שייך דוקא אחרי שקבלו אותו למלך עליהם (ראה מכילתא (ויל"ש) עה"פ יתרו כ, ג)], וא"כ, כשמקבל עליו עול מצוות, זה עצמו מוכיח שקיבל עליו עול מלכות שמים, ולמה צריך לצוות שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה. ויש לומר, שהציווי לקבל עליו עומ"ש תחלה הוא שהקבלת עומ"ש תהי' "תחילה" דקבלת עול מצוות, היינו שבעול המצוות שלו יורגש בגילוי הביטול דעול מלכות שמים, כדלקמן בפנים.

51 ויתירה מזו, דכיון שהמציאות שאינה בטילה היא עצם מציאותו [שהוא העצם (גם) דכחותיו הגלויים] — גם הביטול שבכחות הגלויים שלו אינו בשלימות, דהגם שמקבל עליו עול מצוות — נשאר אצלו (בהעלם עכ"פ, גם בדרגת ההעלם דכחות הגלויים) נתינת מקום שאפשר לפעמים לא לקיים הציווי.

52 כי הביטול דקבלת עול מלכות שמים (מצד עצמו) הוא באופן דרצון והעלאת למעלה ואינו שייך לקיום המצוות — ראה סה"מ תרכ"ט שם (ע' קז).

בגילוי דזה שמקבל עליו לעשות כל מה שיצטווה הוא מפני שהוא עצמו עבדו של המלך, אזי, גם הביטול דנשמע הוא בכל מציאותו (בנוגע לכחות הגלויים שלו), ואין שייך כלל שלא יקיים הציווי.

ט) ויש להוסיף, דכמו שברצוא ושוב, תכלית הכוונה דהרצוא הוא בשביל השוב שלאחרי הרצוא⁵³, עד"ז הוא בנעשה (קבלת עומ"ש) ונשמע (קבלת עול מצוות) שהם כמו רצוא ושוב, שתכלית הכוונה דנעשה הוא שיביא לנשמע. וע"י הקדמת נעשה לנשמע, שנעשה הוא הקדמה לנשמע, מיתוסף עליו בנעשה. כי הביטול דנעשה (מצד עצמו), עם היותו ביטול דמס"נ שהוא ביטול הכי נעלה, הוא הביטול של האדם⁵⁴, וע"י שהנעשה הוא הקדמה לנשמע לקבל עליו עול מצוות (שוב והמשכה למטה), עי"ז נשלמת הכוונה דנתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁵, כוננת העצמות⁵⁶. ויש להוסיף, שהמעלה דנשמע שע"י הקדימה דנעשה על הענין דנעשה עצמו הוא גם בהביטול. כי הביטול דנעשה (מצד עצמו) הוא שאינו מציאות לעצמו (והוא רק עבדו של המלך), וע"י הקדמת נעשה לנשמע, שהביטול דנשמע הוא דוגמת הביטול דנעשה, הביטול הוא גם בהמציאות דהאדם.

יוד) ועד"ז הוא בשני הענינים שבר"ח סיון, הביטול דיום הזה והביטול דמדבר⁵⁷, שהמעלה דהביטול דיום הזה על הביטול דמדבר הוא בשני ענינים. שהביטול דיום הזה (שהאכה היא בביטול) הוא גם בהמציאות דהאדם. ושע"ז דוקא נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים.

יש להוסיף, דזה שהביטול דיום הזה נמשך גם בהמציאות דהאדם [וגם לאחרי הביטול שנמשך בהמציאות הוא (לא ביטול היש, אלא) ביטול במציאות], הוא ע"י המשכת העצמות, שבכח העצמות הוא לחבר שני הפכים (ביטול ומציאות).

יש לומר שזה מרומז גם בלשון הכתוב ביום הזה. דהנה מבואר בלקו"ת⁵⁸, שלשון "זה", שהוא דבר שאפשר להראות עליו באצבע ולומר זה, הוא רק בהקב"ה, כמ"ש⁵⁹ זה א"לי ואנוהו, כי מלוא כל הארץ כבודו⁶⁰. ומבואר במק"א⁶¹ דאמיתית הענין ד"זה" הוא רק בהעצמות. כי פירוש "זה" הוא שהדבר שאומרים עליו "זה", הוא

53 ראה בארוכה סה"מ תרמ"ט ע' רנו ואילך. ובכ"מ.

54 ראה סה"מ תרכ"ט שם (ע' קצב).

55 ראה נתחומא נשא טז. בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדבר"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

56 ראה לעיל ח"ב ע' כד. ובכ"מ.

57 ועד"ז הוא בדיבור דתורה והשגת התורה, דמעלת הדיבור דתורה היא שהוא באופן דעונה אחר הקורא* — ביטול; ומעלת ההשגה דתורה היא — שגם השכל דהאדם (ה"מציאות" שלו) נעשה חד עם התורה.

58 ראה לב, ג.

59 בשלח טו, ב. וראה פרש"י עה"פ. שמו"ר ספכ"ג.

60 ישע"י ו, ג.

61 ראה ד"ה זה היום תחלת מעשיך, דכ"ט אלול ה'תשל"ג (סה"מ תשל"ג ע' 485). ובכ"מ.

(* ראה הוספות לתו"א שם (בתחילת המאמר), דזה שצריך ללמוד תורה בדיבור דוקא, אף שעיקר ענין הלימוד הוא ידיעת התורה, הוא, כי דוקא הדיבור דתורה הוא באופן דעונה אחר הקורא.

מציאותו של הדבר, וכיון שכל הנמצאים, כולל גם הגילויים הכי נעלים, מציאותם אינה מצד עצמם ותלוי ברצון העצמות⁶², א"א לומר עליהם בשלימות זה הדבר, ואמיתית הענין ד"זה" הוא רק בהעצמות. וזהו ביום הזה, שגם המציאות דהתפשטות (יום) הוא בביטול (הזה), הוא ע"י גילוי כח העצמות, יום (גילוי) הזה.

יא) ויש לומר, שזהו גם הקשר דביום הזה עם (מדבר) סיני, שירדה שנאה לאומות העולם שלא קיבלו בו את התורה⁶³. דכמו⁶⁴ שישאל קיבלו התורה מפני שכפה הקב"ה עליהם הר כגיגית³⁹ התגלות האהבה לישראל⁶⁵ — ואוהב את יעקב⁶⁶, כמו"כ הוא בנוגע לאוה"ע שלא קיבלו את התורה שזה מפני שירדה שנאה לאוה"ע — ואת עשו שנאתי⁶⁶. וזה שואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי הוא לא מפני המעלה דישראל, כי זה גופא שהחזירה הקב"ה (לתורה) על כל אומה ולשון⁶⁷ מוכיח שנתנית התורה היא ממקום נעלה ביותר, שכל המעלות, כולל גם המעלה דבנים אתם לה' אלקיכם⁶⁸, אינם תופסים מקום שם, ושניהם (ישראל ואוה"ע) שוים — הלא אח עשו ליעקב⁶⁶, אלא שבבחירתו החפשית בחר להיות ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי. וזהו הקשר דביום הזה עם מדבר סיני, דזה שירדה שנאה לאוה"ע הוא לפי שכך בחר בבחירתו החפשית (כנ"ל), ואמיתית ענין הבחירה הוא רק בהעצמות, זה. ועד"ז הוא גם בנוגע להענין דסיני שירדה שנאה ליצה"ר (שבישראל), שעיי"ז ניתן הכח לברר המדות דנפש הבהמית, שהוא ע"י גילוי כח העצמות. דזה שנפש האלקית בטילה לאלקות, כולל שגם ההתפשטות שלה (האהבה) היא בביטול, אינו חידוש כ"כ, ועיקר הענין דגילוי כח העצמות, יום הזה, הוא בזה שבאו מדבר סיני, בירור וזיכוך הגוף ונה"ב.

אלא שאעפ"כ עיקר הביאור (באריכות ובפרטיות) בהדרוש שבתו"א בהמעלה דר"ח סיון הוא בענין הביטול דבחינת מדבר, כי המעלה בזה שגם המציאות הוא בטל [בירור המדות דנה"ב, ועד"ז שהמציאות (אהבה) דנפש האלקית היא בביטול] היא שעיי"ז מתגלה כח העצמות (כנ"ל), אבל בכדי לעורר ולהמשיך הענין דמתן תורה (המשכת העצמות) הוא ע"י הביטול הבא מעצם הנשמה, דביטול זה מגיע בהעצמות.

ויש לקשר זה עם שבר"ח סיון היו כל ישראל כאיש אחד בלב אחד⁶⁹, ואמר הקב"ה הרי השעה שאתן להם את תורת⁷⁰, כי זה שהיו כאיש אחד בלב אחד הוא ע"י

62 ראה סה"מ ה'תשי"א ע' 25 ואילך. וראה שם ס"ע 35.

63 שבת פט, סע"א ובפרש"י שם.

64 בהבא לקמן ראה (עד"ז) לקו"ש ח"ד ע' 1309.

65 תו"א מג"א צח, ד. לקו"ת ראה כב, א. ובכ"מ.

66 מלאכי א, ג.

67 ע"ז ב, ב. ובכ"מ.

68 ראה יד, א.

69 פרש"י עה"פ יתרו יט, ב.

70 ויק"ר פ"ט, ט. דא"ז פ' השלום. וראה גם תנחומא באבער יתרו ט. וראה לקו"ש חכ"א שיחה א' וב'

לפ' יתרו (ע' 100 ואילך).

הגילוי דשרש הנשמה שלמעלה מהנשמה המלוכשת בגוף, וכמבואר בתניא⁷¹ שכל ישראל הם אחים ממש הוא (דוקא) מצד שרש נפשם, ולכן זה שהיו כאיש אחד⁷² הגיע בהעצמות ונתעורר אצלו כביכול הרצון ליתן להם את תורתו.

(ב) **וזהו** בחודש השלישי גו' ביום הזה גו', דהגם שהענין דיום הזה הוא בכל ר"ח, עיקר הענין דיום הזה הוא ב(ראש) חודש השלישי. והענין הוא (כמבואר בדרושי הצ"צ⁷³), דחודש הראשון הוא בחינת סיהרא, מלכות. דהגם שגם בר"ח ניסן יש היחוד דשמשא וסיהרא (ז"א ומלכות), מ"מ, בר"ח ניסן, העיקר הוא המלכות. וחודש אייר נק' זיר⁷⁴, הוא היסוד שמאיר במלכות⁷⁵. וזה שהיסוד נקרא זיר הוא לפי שהוא זיר והארה בלבד. ובחודש השלישי מקבלת המלכות מת"ת, דבת"ת הוא הגילוי דהוי' שהוא שם העצם⁷⁶. היינו שהגילוי דחודש השלישי הוא לא זיר (כהגילוי דחודש אייר), אלא גילוי העצם. ולכן, עיקר הענין דיום הזה הוא בר"ח סיון, בחודש השלישי.

וְע"י ההכנה לקבלת התורה בחודש השלישי ביום הזה (ר"ח סיון) — הן בבירור המדות דנפש הבהמית (סיני), והן בהביטול (מדבר) דנפש האלקית, ובפרט בהענין דכאיש אחד בלב אחד [שזו (אהבת ישראל) היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא⁷⁷] — זוכים לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות, וממשיכים זה על כל השנה כולה.

71) פרק לב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1059.
 72) שזה נעלה יותר גם מזה שכל ישראל הם אחים. וי"ל, שבכדי להיות "כאיש אחד" הוא ע"י גילוי עצם הנשמה (שלמעלה גם מדרגת הנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף).
 73) אוה"ת יתרו ד"ה זה (ס"ע תשעב ואילך).
 74) מלכים"א ו, א. ר"ה יא, א. זח"ג קיז, ב.
 75) זח"ג שם, הובא בלקו"ת במדבר ג, א. אוה"ת בהעלותך ע' שזו.
 76) כס"מ הל' עכו"ם פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם בן ד). מו"נ ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב' פכ"ח.
 77) שבת לא, א.